

BAJAI HIRLAP

Társadalmi Hetilap.

Megjelen minden vasárnap reggel.

Szorkosztóság: Városi bérház, I. emelet.

Kiadóhivatal: Kaszál József könyvnyomdája, hol az előfizetések és hirdetések felvételnek.

Felölös szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Lemberger Ármin.

Előfizetési árak

Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. — Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Böngészés.

(K.) E lapok hasábjain nem egyszer jelentek meg cikkek, amelyek arra voltak hivatva, hogy a közegészség ügyét megjavítsák, hogy hassanak városunk intéző férfaira és felhívják figyelmüket a vissza állapothoz megváltoztatására. Baj, nagy baj, hogy a felszólalások ritkán kísérték siker, hogy a jó akaratú, önzetlen tanácsokat nem fogadják el, mert nem indulnak ki a székházból. Pedig a jó dolog érdemes minden körülmények közt a mérlegelésre, legkivált akkor, amikor egészségügyi javításokról van szó, mert a legtöbb tenni való e téren Baján a közegészségügy mezején van. Egészségi viszonyaink rosszak, a halálozási arány kedvezőtlen, a város természetes szaporodása kicsiny, alig tesz ki néhány lelket havonta és nem családunk, ha azt mondjuk, hogy némely hónapban többen halnak el, mint születnek.

Nem szándékozunk ezuttal nagy intézmények megalapítását sürgetni. Tudjuk jól, hogy anyagi erőink fogyatékosak, hogy nem ábrándozhatunk oly intézményekről, amelyeket a fővárosban és ott is csak országos hozzájárulással tudnak létesíteni. Igényeink csekélyek és legtöbbször kevés költséggel, néha pusztán jóakarattal is kielégíthetők és így annál is inkább esik rosszul, ha szerény igényeink, melyek a köz javát akarják szolgálni, kielégíthetetlenül maradnak.

Magunk is tapasztaltuk, de sokan figyelmeztettek is rá, hogy mennyi egészségtelen

port és piszkot kell eltűnni azoknak, akik valamely gabona magtárnak közelében laknak. Az áru rendben és tisztán tartása állandó munkát, lapátolást, rostálást igényel és az a tömérdek por és piszok mind az utcára dül ki, megrontván az utca és a benne levő lakások levegőjét a város legbelsejében, sokszor olyan szűk utcákban, a melyekben alig lehet védekezni. Tudjuk, hogy 7-8 évvel ezelőtt a rendőrkapitányság rendeletet adott ki, amely meghagyta, hogy rostálást csakis csukott vagy lefüggönyözött ablakok mellett szabad végezni, de tudjuk azt is, hogy e rendeleteket, hacsak lehet, meg nem tartják, kijátszják, amit nem lehet rossz néven venni nálunk, ahol ilyen kicsiny a rendőri létszám.

Mіндеzen a bajokon csak úgy lehet segíteni, ha a magtárakat kitélepitik a sorompókhoz, ahol kényelmesen végezhetik a gabonakereskedők kezelési munkájukat. És ezzel még egy másik kellemetlenségtől is megszabadulunk. Ugy van ugyanis a dolog, hogy a magtárak előtt szerdán és szombaton annyi kocsi gyűlemlik meg, hogy a közlekedést megakasztják és az utcákat mód fölött beszennyezik, azonkívül a magtárakban egerek, patkányok is lauzáznak és azok a szomszédháza lakóit is zaklatják. Mindezen bajoktól könnyen meg lehet szabadulni azzal, ha kihelyezik a magtárakat. Ezen intézkedéssel nem ártanak senkinek, hanem használnak a köznek.

Jó tanácsosál ime szolgálunk. Nem tudjuk hányadikkal, de nem tudjuk azt

sem, hogy lesz-e fogantatja, mert baj az, ha nem születik meg az eszme a város házában.

A „Bajavidéki róm. kath. tanítóegyesület“ nagygyűlése.

A tanítóegyesület május hó 18-án tartott XXVII. nagygyűléséről az alábbiakban számolunk be.

A fél 10 órakor tartott szentmise után az alsóvárosi iskola gyűléstermében — hol *Mihalicska* István kép. tanár és *Bayer* Károly vár. tanító szerencséseltették a tanítósigot —, uagys. *Vojnits* Dániel társelnök ur — ki a gyengélkedő elnök távollétében az ideai nagygyűlésen az elnöki tisztet nagy szakavatottsággal és tapintattal teljesítette — a gyűlést megnyitotta. A tagok üdvözlése után mely sajnálatának adott kifejezést az elnök gyengélkedő állapota fölött. Majd rátért beszédének azon kiemelkedő mozzanatára, melylyel a nagygyűlésnek szokatlan bensőséget, ünnepes jelentőséget biztosított. Megnyitójába u. i. — a tárgysor megváltozása folytán — belefoglalta magas szárvnyalású és emelkedett szemlélt emlékbeszédét az egyes. nagyevűi tisztelbeli tagjáról. b. e. Mócsi Antal igazgató — orsz. gy. képviselőről. A gyűnyörű részletekben gazdag emlékbeszédét az alábbiakban szöszterint közöljük.

Fájó lélekkel emlékszem meg — így kezdi az elnök — az utolsó közgyűlés óta előfordult szomorú eseményről. t. i. egy oly férfi elhunytáról, ki nemcsak disztája, hanem valódi díszje volt egyesületünknek, sőt az egész egyházmegyei tanítószágnak, ez a tanferfú: Mócsi Antal.

Lelkünk szárnyain repültünk hozzá, hogy annak sírhantjára, ki egy emberöltőn át ritka buzgalmu munkássága által már-már egy egész ország színe előtt köztiszteletre méltóvá tudta magát tenni, letegyük a kartársi szeretet, nagyrabecsülés, kegyelet és hála virágából font koszort.

T Á R C Z A.

Jézus szent szívéhez.

(Ének június havára.)

Gyönyörtől reszketve
Borulok le ide
Szentelt oltárodhoz
Jézusom szent szíve!

S szerelmet esküszöm
Tenéked: „szerettek
„Szerettek lángolóan
„S örökké szerettek.

„Mi a betegnek az
„Édes meggyógyulás,
„Mi a nehéz rabnak
„A megszabadulás,

„Sötétben járónak
„Hajnal hasadása,
„Fonnyadó virágnak
„Harmatnak hullása.

„Mi a legszebb rózsza
„A nárszi esokornak,
„Mi a fülemile
„A kicsiny bokornak,

„Mi a forrás puszták
„Homok tengerének
„A havasi rózsza
„Égbenyúló béréznek.

„Mi a drága gyöngy a
„Mélyseges tengernek,
„Mi a ragyogó nap
„A magas egeknek.

„Mi az angyaloknak

„A menny — az vagy nekem

„Nélküled nősen üdv

„Sem földön, sem égen!”

Morvay Imre.

Szegedy Róza olvasója.

A „Bajai Hírlap“ számára írta: dr. Madarász Flóris.

Ha az ember kissé figyelemmel kíséri a régi dátumokat, közben-közben nevezetes és érdekes évfordulókra akad. Így néhány hét választ el bennünket egy olyan eseménynek százados évfordulójától, a mely örökké nevezetes lesz a magyar líra történetében. Száz éve lesz a jövő hónapban annak, hogy egy akkor még ismeretlen, sokat és mélyen érző fiatal poétának hangja édes rezgésbe hozta e haza ifju nemzedékének szívét: száz éve lesz, hogy napvilágot látott *Himfy szerelmei*-nek első része: *A kesergő, szerelem*. Eladdig magyar könyvnek még olyan hatása nem volt, mint e dallgyűjteménynek. És ez nagyon érthető. Akkor szóllalt meg irodalmunkban először egész nyíltsággal és őszinteséggel a szerelem. Nem mintha nem lettek volna már előbb is költőink, kiknek szívét csordultig tölté ez az érzelem! Voltak szerelmes költőink, csak hogy ezek mikor dalba öntötték szerelmes szívük dobogását, ezt csak félve, csak a maguk megkönnyebbítésére, maguk gyönyörűségére eslekedtek volt, a nyilvánosság elé lépni nem merték, visszatartotta őket a szégyen érzete. Igen, volt idő és sokáig tartott, mikor szégyenletes dolognak bélyegezték azt, ha valaki szerele pről verselt. Első nagy lírikusunk: *Balassi Bálint*, a protestantizmus terjedésének, az örökös vallási vitaközöknek korában élt, a mikor nemcsak illetlennek tartotta, de bűnnek mondotta s átokkal sújtotta a szerelmes

szív megnyilatkozását az ige hirdetője, lett legyen az katolikus vagy protestans. Ez a tüzes vérű, esélyesap természetű költő tehát, a kit azonban minden esélyesapja ellenére is sirjáj elksírt első, igaz szerelmének édes emléke, ha dalol arról, a mit szíve érez, dalait rejtegeti és a nyilvánosság elé csak bánatos hangú, lsten haragját kérlelő istenes énekekkel mer lépni. Szerelmes versei csak 1874 óta ismeretesek, a mint azokat egy íródeákja gondosan összeírta. A következő század nagy költője: *Zrínyi Miklós gróf*, a „Szigeti Veszedelem“ énekesé, „*idyllium*“-okat ír, a melyekben vadász meg pásztor alaraza áll rejtőzködve mer énekelgetni a szép, de kegyetlen Violáról. Hogyan is merne nyíltan szólani, a mikor hallhatja nevelő apjának, a nagy biboros Pázmány Péternek kárhóztató ítéletét a *virágénekekről*, szerelmes népdalaink őseiről! A XVIII. században akad egy könnyűvérű énekesé a szerelem ama futó fajtájának, a mely mélyebb nyomokat nem hagy magja után. Ez *Amade László* volt. Szerelmes versei, melyek keziratban terjedtek, csak rossz híret növelték, mert a kor hangulata még ekkor sem kedvezett a szerelmi lírának. A XIX. század első esztendejében azután akad végre a szerelemnek egy bátor szószólója. Tiltakozik azon felfogás ellen, hogy „a szerelem vétkes, bölsekekhoz nem illő, tiltott, törvénytelen indulat.“ Tiltakozik az ellen „mintha az egész emberség, az egész természet sőt a mindennek teremtoje által felszentelt tiszta szerelmet beszélni, fejtegetni énekelni illetlen volna.“ És tiltakozásának nyomatékot adnak *A kesergő szerelem* dalai, a melyek leplezetlen őszinteséggel hirdetik egy szerető szívnek keserves kinjait. Igaz, hogy a költő még a *Himfy* név alá rejtőzik, de őt év mulva nyíltan megvallja, hogy ő a Csák-nemzet-ségből származott híres familia sarja: *Kisfaludy Sándor*.

Uj volt tehát a hang, de visszhangra talált, mert halás volt a közönség, a melyhez szóltott.

A FERENCZ JÓZSEF keserűvíz

az egyedül elismert kellemes izü természetes hashajtószer.

Zarandokoljunk képzeletben sírjához s ott jusson eszünkbe egy halhatatlan emlékü magyar alder-nagynak mondása, mit egy másik kiváló főpásztor exekváciájánál szokott ékes szavával mondott: „Senki se gondolja, hogy a sírok némák, mert azok szólnak és oktatnak”.

A mi halottunk ridog sírdombja is oktatolag fog hozzánk szólni, s meganulhatjuk tőle, hogy kell egy emberéletet át önfeláldozó szorgalommal munkálkodni, hogy kell a gondozásunkra bízott ifjúságot: vallásos és hazafias irányban nevelni, hogy kell a sokoldalú erények fényével minden-nemű jószágos cselekedeteinket középszerűsre bevilágítani az írás ezen szavaiként: „ugy világoskod-jék a ti világosságotok az emberek előtt, hogy lássák a ti jószágos cselekedeteiteket”.

E 10 hónap előtt felhantolt sírnál szabadon keresetlen szavaimmal a visszaemlékezés mécsét meggyújtanom, hogy annak szerény fényénél lát-hassuk legalább halvány színekben Mócsy Antal nagyságát és minden tekintetben tisztelteméltó alakját.

Mindannyian tudjuk, hogy ki volt Mócsy? Egy szerény és alázatos lelkeletű néptanító vagy jobban: népnevelő, csakhamar serdülő ifjak ta-nára, majd azok igazgatója, pedagógiai író és újságíró, végül országgyűlési képviselő, ki mint ilyen, aránylag igen rövid időtartam alatt komoly politikussá és színművészévé szónokká küzdötte föl magát. Olyan volt ő, mint egy fényforrás, mely, ha fényének egyetlen sugárát löveli is ki a priz-mára, gyönyörködtető színeket képes a fénytörés törvényénél fogva reprodukálni. Igen! fényforrás vala ő, a mély tudás, a sokoldalú képzettség fény-forrása, melyből fősugárként a szó szoros érte-lmében vett tanferfiu ragyogott ki. Csakis mint ilyen, mint alapos képzettségű tanferfiu volt képes ő a különféle állásokban és működése közben tevékenysége eredményének szép színeivel gyö-nyörködtetni.

T. közgyűlés! Nem érzem magamat hivatva Mócsyt, mint tanferfiut önk előtt méltatni, majd megteszik annak idején azok, kik a legujabb kor nevelés történetét fogják megírni.

Nem említem tehát, hogy a hatvanas évek elején az akkortájt még fiatal tanító mint működött szóval és írásban Horgoson, nem említem, hogy egy jónemű püspök a fiatal, lelkes tanítót éppen irodalmi működésének megjutalmazására egy felvidéki igazgató-tanítói állásra meghívta, mit a szerény ifju alázattal visszautasított. Nem említem, hogy a hatvanas évek közepén már a tisztamenti Adán találjuk őt, hol az egész város közönségének osztatlan tisztelétét villámsebesség-gel vívta ki. Nem említem, hogy a hatvanas évek végén ott megfordult nagynevű Haynald érsek figyelmét tanítói és a lángelkű főpapot a város nevében üdvözlő beszédében szóközi szereplésével vagy helyesebben szólva remekelésével fel-költötte.

Nem szólok arról, hogy mily örömmel vizi be a kalocsai érsek fitanítóképezdejébe tanárnak a kezdetben alázatosságában vonakodó, de az engedelmesség irányában is gyakorlott ifju tanítót. Nem szólok tanári működésének eredményéről,

nem a főpásztori kitüntető megbízatásról, mely őt 1873-ban külföldi tanügyi tanulmányutara ren-del, szőljön inkább az 1875-ben érseki költségen kiadott „Népnevelési Tanulmányok” cz. epochális referáciájára, melyben nevezett újan szerzett iskolai tapasztalatairól szakkörökben is figyelmeltető mó-don beszámolt. Elhallgatom azt is, hogy az osz-tatlan iskolák problémájának praktikus megoldását, a rokonosztályok csoportosítását, mint saját ta-pasztalatainak eredményét, ő alkotta meg honun-kban. Elhallgatom, hogy honosítja meg kifünően gyakorlatias „Olvasó- és Tankönyvében” az általa elnevezett párhuzamos váltakozó tanmenetet, mely-lyel a falusi népoktatás-ügyet új irányba terelve, jelentékenyen emeli. Azt sem akarom felhozni, hogy Mócsynak az érdemelő elvitáztatatlanul orosz-lánrész jutott ki abban, hogy a kalocsai főegyhm. kath. tanítósgája ma már hála Istennek ott van, hogy a népoktatásügy terén követendő mintaszerű példájával vezet.

Ezek után engedjek meg, hogy legalább röviden szóljak Mócsyról, a nevelőről.

Pedagógus volt a szó legnemesebb értelmé-ben, mert Jézus szíve szerinti meggyőződéséről, nem szíleg, hanem szívleg katolikus volt. Högye-keket mozgatni képes hitte volt, körül el lehetett bízást mondani az irással: „az igaz a hitből él”. A hit világitá meg nem mindennapias elméjét, erősítő szilárd akaraterejét, az elérékenyítésig finomító jó szívét, táplálta lelkét és fenkölt szel-lemét. Hitéből fakadt ritka vallásossága, mely szülőanyjává lön nagyszámú ker. erényeinek, melyek oly tetszetősen társultak benne az önzetlen hazafiaságnak nagy értékű erényével s felképe-sítették őt a valódi nevelőségre, elauyira, hogy a nevelés egén ő egy esillagként tündökölt.

Oh, miért is kellett e csillagnak letűnnie?! Hisz a költő szavaiként:

„Pusztább az ég egy fényes csillagával,
A nap egy hő sugáránál hidegebb”.

Ezután elnök a nagygyűlést megnyitólnak nyilvánította.

Az emlékezés az effektusok egész mély-ségét idézte elő s a megindulás és meghatottság hullámzó érzelmeit tartotta ében a hallgatóság lelkében. Mindenki érezte azt a szívből jövő meleg bensőséget, mely a beszédnek végig áramlott s mellyel azt parentáljuk el, akivel rokonoztunk, akit szerelünk. Valami ott vibrált a levegőben abból a fájó rángolásból, mellyel a volt tanár egykori tanártarsa, a hallgatóság nagy része tudós mestere emlékezetének adózott. A szívek bánatos, könyfacserő értelme közérzelemm magasztosult.

Kegyeletes esőndben emelkedett szólsára Csapláros János talabázai t. és a nagygyűlés ün-nepies érzelmeit meghatóan hangon tolmácsolva, osztatlan helyeslést közölt azt indítványozta, hogy az emlékezés jegyzőkönyvébe vételessék.

Elnök a napirendetérés előtt azt indítvá-nyozta, hogy a kegyelet ünnepélyes mozzanatának élénk hatása alatt a Mócsy-családboz reszvététírat menesztessék. Ezután bemutatja a kész átíratot, melyet a nagygy. készségeesen elfogadott.

Elnök ekkor fölvetta a napirendet s ennek értelmében 1. Császka Gy. fővédnök ur önmélt.-hoz hódoló átírat menesztetett.

2. Csapláros János volt kongresszusi képví-selő megtartotta beszámoló beszédét. Az érdekes beszámoló, mely az ünnepi mozzanatokban dús II. orsz. kath. tanítói dísz-kongresszusnak hű ké-pét nyújtotta, élénk helyesléssel s kivált a hatá-rozatok ismertetésénél, kitörő éljenzéssel kísérte s végül köszönettel tud. vette a nagygy.

3. Sterk József tükári jelentésének tul. vé-tele után a nagygy. rátér a vitatételek tárgyalá-sára, mely a szokottnál élénkebb emóciókat idé-zett elő. Előbb azonban a jegyző jelentést tett az értekezleti jegyzőkönyvekről.

I. vitatétel: „Kell-e külön tanterv az osztat-tan népiskolának?”

Bugyáki János előadó az egységes tanterv híve. Az 1868. évi 38. t. cz. megállapította, hogy egységes legyen a tanítási anyag, ebből azt követ-kezteti, hogy a tantervben is egységnek kell len-nie. Az egységes tanterv egy folyton nagybít-ható keret, melyben a tárgyak lényege adva van. A tárgyak terjedelmét a helyi készítmények hatá-rozzák meg. Elisik tehát a minimális és maximális tanterv; csupán speciális (helyi) tanterv kell. Igaz, hogy az osztatlan iskola kevés ideje a külön tanterv mellett szól, mert míg az osztatlan iskola tanulóinak egész éven át 750 tanórájuk van, addig az osztaltban 875 óra jut 30 hét alatt. De hat ezen lehet segíteni: 1. a rokon osztályok és a rokon tárgyak csoportosításával; 2. a tanítási idő kétharmadát kepező csendes foglalkozás értékesi-tésével. Ezzel szemben az osztolt isk.-ban alig van csendes foglalkozás, különösen hangsúlyozza, hogy a szív és jellemképzés oly fokban, mint az osztaltban, sehol sem lehetséges. Az is fontos, hogy az ismétlés csak itt érvényesülhet egész jelentőségében. Fejteti, hogy a tanterv megkü-lönböztetéséből milyen hátrányok származhatnak a tanítókra nézve, mert a tekintély rovására két kasztra osztaltanak. Azzal végzi, hogy a tanítás eredménye nem a sokféle tantervtől, hanem a tanító egyéniségétől függ. Határozati javaslat a, hogy külön tantervre szükség nines.

Lissák János a határozati javaslatot elfo-gadja, de egyes kifogásokkal tesz az előadó indo-kolása ellen.

Sikray-Kolmár Imre már a javaslat ellen érvel. Az osztatlan isk.-nak nines elég ideje a tananyag földolgozására. Azután baj az, hogy a csendes foglalkozást nem lehet elég haszonnal mívelni, mert a tanító nem képes azokat kellően ellenőrizni. Ált.-ban pedig megfelelő eredményt az osztatlan isk.-ban nem lehet produkálni. A külön tanterv kimondásának szükségességét indít-ványozza.

Elnök az ellentétes javaslatokat szavazásra boesajította, melynek eredményeképpen a nagygy. az egységes tanterv mellett foglalt állást.

Ezután tárgyalás alá került a II. sz. vita-tétel: „Az irvoalvasás tanításában a nyomta-tott nagy betűkkel kezdjük-e a betűk tanításának reformját?”

Drégely Kálmán előadó: megismerteti az uj

Azokhoz fordult, a kik még az „élet nyíló tavaszát” élvezik és ebben a korban — mint a költő maga mondja előszavában — „minden egészséges fiatal szív és lélek, a virágzó legény szintuge, mint a virágzó leány poeta,” ha nem ír is verseket, mert „minden érzeménye, minden gondolatja poesis.” Hangot adott annak az édes-kinos, határozatlan érzésnek, a mely

Ha jó, hát mért oly bánatos,
Annál kínba mért tölly?
Ha rossz, mért oly kíváncos,
Mért oly édes, mért kellő?

Hangot adott a vágynak, a mely betelni sohasem tud, mindig csak azt akarja látni, a kit szeret és mindenben csak őt látja, mert minden gondolata az övé:

Téged láttak az egneknek
Magas, tiszta kékjében;
Téged láttak a vizeknek
Folydogáló tükrében,
Nappal és nap aranyának
Ragyogó lángfényében,
Éjjel a hold világának
Reszkető ezüstjében!

Nem csuda, ha ifju és leány könyv nélkül meg-tanulta és suttogta, majd énekelte egymásnak eze-ke t dalokat, a melyek elmondják egy szerető szívek egész történetét. És hatásuk a fiatal lélekre ma is ugyanaz, mint volt száz év előtt; az idő nem értott nekik. „Kedvelői mindaddig lesznek — mondja Szana Tamás — míg a felhevült fiatal elme álmadozása és az érzelmeitől elragadott szív szava fogékony kebelre talál” azaz a meddig ifjúság lesz és szerelem!

Himfy fellépése óta a ki mit érez, bátran zongli el és érzéseit, ha nemese, verseit, ha zeng-zetese, dieséri mindenki, a kit ép érzelmei áldott meg az ég. Szenteljünk a megünnepelésre méltó százados évforduló alkalmából néhány sort Himfy-nek és Lizájának: Szegedy Rózának.

L.

A mult nyáron megfordultam a szép Zala-nak, azon a táján, hol hegység és rónaság szeli-den ölelkeve tartanak le a tündérszép Balaton felé és alkotják azt a vidéket, a mely valóság-gal poézist lehel. Ezen a vidéken van Sümeg. Ez a kis város odafekszik egy magasnak kiemelkedő magányos hegy lábához, melynek fejtét hajdani sasfészek. — Veszprém püspökeinek vára —, ma már regényes rom, koszorúzza. A vár falai régi hatalomról, harci dícsőségről beszélnek, a mely-nem emléke hamarabb merült a feledésbe, mint elporlott a kő meg a vakolat, a miből még íne ma is elég van. Nem romjaira büszke, nem ezekről emlegetik ma Sümeget: nevezetessé tette az, hogy ott született Kisfaludy Sándor. Hirdeti ezt szülőházán a márványtábla, hirdeti mellszobra, hirdetik ereklyéi, a melyeket összehordott és meg-örzött a kegyelet.

A költő emléketől megilletődött lélekkel in-dultam fel a várba, hogy a magasból belássam a vidék gyönyörű panorámáját. Közél volt már a napnyugta. Utam egy magányos kis telek mellett vezetett el. Szegényes kis lakóház, melléképületekkel, előtte virágok, az udvarban gémes kút, mögötte bekerített veteményeskert és kaszáló, néhány bog-lyával. Kísérő, egy kedves, okosan csevegő kis leányka, mindjárt elbeszélte, hogy itt egy öreg asszony lakik két idősebb leányával, özvegye Kis-faludy Mórincnak, a 48-as honvédezesrednek. Tehát a vérség kötelékei kapcsolják őket a költőhöz, mert Kisfaludy Mórinc atyja, Kisfaludy Mihály, testvére volt neki. Ez a dolog jobban érdekelt, mint bármi, a mit eddig Sümegen láttam. Kérde-zőködtem tovább és beszédes kis kísérőmtől azt is megtudtam, hogy abban a kis házban áhítatos kegyelettel őrzik a két költő emlékeit. Vannak ereklyéik tőlük, a melyektől meg nem válnának semmiért sem. Őrzik Kisfaludy Sándor mentekötjét, a melyet gárdista korában használt. Kisfaludy Károly néhány rajzát, meg egyebek között Szegedy Róza olvasóját, a melyet még St.-Pöltenből hozott

az angolkisasszonyok nevelőintézetéből és azután egész haláláig használt.

Ez a legutóbb hallott dolog ragadta meg legjobban figyelmemet és foglalkoztatta legjobban képzeletemet. Ez az, a mit a mult nyár emlékei-ből legtöbbször felidézek és mikor rá gondolok, az olvasó szemeihez fűződnek, azok körül alakulnak ki egyes számai annak a viszony-nak, mely a költő lelkét szerelmesének, későbbi ne-jének lelkehez fűzte. Nines rajta semmi különös, de az én képzeletemben ez a lánc köti a magyar Petrarét Laurához.

Szegedy Ignácznak, Zala vármegye alispán-jának leánykaja, bimbajában élő lelkének még határozatlan érzelmeivel, gyerekes ábrándjainak közepette áhítatos istenfelelemmel forgatta kezé-ben ezt az olvasót ott St. Pöltenben, a nevelő-intézetben. Azután elhozta onnan magával, hogy itthon megszentelt, drága tanuja legyen fejlődő lelke minden érzésének, a mikor imádkozik rajta és áhítattal csókolja kis keresztjét. Mert a mikor a zárda nénikéi megtanították immár minden szépe, jóra és a hajadonul serdült leányunk nem volt több mit tanulnia tőlük, akkor bekövetkezett itthon virágfakadásnak boldogan izgalmas kor-szakka: a tükölt, mások előtt rejtgetett érzelmei tanuja lesz az olvasó, a melyeknek mély távoli értése is bitorba borítja a leányarcot. Igen, Zalavármegye legszebb leánya, családjának büsz-kesége, a badacsonyi szüreten szembe kerül egy sudár növésű ifju gárdistával, a ki épen a szüret kedvéért rándult haza Bécsből. Ez a gárdista Kisfaludy Sándor volt, a Szegedy családnak rokona, a ki szépségéért, deli termelért annak idején magyar Alcibiadesnek neveztek el. De a szép külső alatt szép volt a lélek is, a melynek ter-mészetáda kiváló hajlamja az eur'pai műveltség egyik gőczpontjában, Bécsben határozott irányban fejlődtek. Nem csudálhatjuk, hiszen otthon volt a pompás fejedelmi udvarban, meg a legelőkelőbb családoknál. Jeles írőkkel, művészekkel volt isme-retségekben, közöttük Beethovennel: ezek kiismerték művészi hajlamait és szívesen társalognak vele.

reformtörekvést, mely a tanmenetben a következő betű-sorrendet állapítja meg: a) nyomott nagy betűk, b) nyomott kis betűk, c) írott kis és d) írott nagy betűk. A két pár között kapcsolatot a cursiv betűk létesítenek. Előadó a reformot nem tartja elfogadhatónak, mert ez a betűrend nem nyújtja az egymásból folyó fokozatos haladás menetét. Továbbá azért, mert a betűk ismertetését így nagy részre kellene tagolnunk, vagyis négy különféle abc-ét tanítanunk, miért is félni lehet, hogy az írott kis betűk ismertetésére nem jut idő. Az írás miatt is erős aggodalma van, mert ha a nagy betűkkel indítunk, a tanulót pusztán a nyomt. alakok másolására kényszeríthetjük és így — amellet, hogy öntevékenységet eléggé nem foglalkoztatjuk — csak a rajzolatásnak teszünk szolgálatot, de az írásnak nem. Határ. javaslat: az írott kis betűkkel kezdjük a tanítást.

A nagy betűket *Novoth* István vette védelmébe. Rámutatott az irvoalvasás nehezégeire és eredménytelenségére, melyet a Gyertyánffy. Bárány, sőt a Grosszselin-Czukrasz-féle előgyakorlatok sem képesek igazán megkönyvíteni. A la. menet rossz, s ezen a kérdéses reform van hivatva segíteni. Ez természetesen, a gyermeki lélek sajátágához alkalmazkodók és megfelel a kulturhistóriai fejlődésnek, végül az egészségi szempont is védi. Elvi szempontból a nagy betűket ajánlja elfogadásra.

A nagygy. zájós helyesléssel az előadói javaslatot szavazta meg s így a nagybetűk lekerültek a napirendről.

5. Az iskolai kirándulásokról érdekes előadást tartott *Lissák* János.

6. Ezután az áll. bíráló biz. h. előadója ifj. *Szélig* Ferenc terjesztette elő jelentését. Előzőleg a bizottság határozatából indítványt tett az iránt, hogy ezután a pályadíjat nem nyert művek bírálata ne olvassuk föl a nagygyűlésen. Ez egyrészt időmegtakarítást jelent, másrészt az ismeretlen szerző munkakérdésének nem szegi irányát. Ami indirekt serkentést jelent.

A hitlani emléztetés tárgyában kiírt tétel pályáztatá 3 munka érkezett be. A kisebbik — 20 koronás díj adatott ki s ezt *Greiner* Gyula madarasi t. vitte el, ki is a jutalmat kegyeletes érzéssel fölajánlotta a Mócsy szoborra. A nagygy. áll. tetszéssel honorálta e szép tettet.

7. A nagygy. a jövő évi munkarendbe négy tételt vett föl. Most csak a vitatékétek közüljük: 1. A testi fenyték az isk.-ban; 2. A család és iskola együttműködése. Megemlítjük, hogy az Ebevefele számológép bemutatása is terbe van veve. 8. *Szauter* Gyula a tagdíj-hátralékok rendezése végett kiüldött bizottság működéséről referált. 9. Végül egy megüresedett választmányi tagságra *Klauszky* Ferenc jankováczi esp. plebánost választották meg.

Időközben táviratot monesztelt a nagygy. *Kovitsits* Máté elnökhöz, melyben ragaszkodásának és résztvevő érzelmének adott kifejezést.

A tanulásos gyűlés 2 órákor ért véget és a fehér asztalnál talált folytatásra, ahol szép áldomások fűszereztek a lakomát.

Nótarius.

És ez a művelt lelkű dőlczeg gárdista, a kiért rajong a bécsi nővilág. — bár bevallani még nem meri, — az igazi szerelem hatalmát akkor érzi először, a mikor meglátja ragyogó szépségű rokonát: Szegedy Rózát. Feled a csaszárváros összes hódító szépeit, teljesen betölti szívét és költőjévé avatja az a szerelem, a melynek győtrő kinjai is vannak. Szenevedések forrása lesz ez a találkozás mindkettőjükre nézve és a költő szenevedéseinek sokat köszönhet irodalmunk. Dalokat terem a fűző szív épen úgy, mint a gyöngygyöngy kinjai megtermik az igazgyöngyöt.

A szüretnek vége. A gárdista megsebzett szívvel megy vissza Bécsbe, a leány pedig oly érzéssel csókolja meg ölmagójának keresztjét, mint eddig soha. Bevallja önmagának, hogy ábrándvilágának tündérfija testet öltött, előtte állott és a szive csak feleje vonja; bevallja, hogy szeret. Am az olvasó szeméi nemcsak örömről beszélnek, hanem mérhetetlen fájdalomra is emlékeztetnek, a mely megelőzi a diadalságot, a diadalt.

Róza szülei és rokonai nem jó szemmel nézik vonalmát Kisfaludy iránt. A Szegedy és Kisfaludy familiákat régi ellenségeskedés választja el egymástól. Tiltják is a lányt a költőtől, nem engedik azt sem, hogy levelezzenek. Róza csak a költő barátjának, közös rokonoknak, Skublies Imrenek írhatja meg, hogy őzri szívében a badaesonyi szüret édes emléket s így kerülő úton jut el a kedves hír Bécsbe. Annál kedvezőtlenebb hírek szállingóznak haza Bécsből! Kedvezőtlenebb és igen alkalmasuk arra, hogy a rágalmozók nyelvek felhasználják őket a szerelmek szétválásására. Szólnak a többek között Bécs lothiresebb táncosnőjéről a szép *Medina Mariáról*, Salvatore Viganó balett mester könnyelmű híveséről, kinek tüzös olasz szeméibe a szép gárdista mélyen belenézett, — igaz, hogy ez még a badaesonyi szüret előtt volt. De meg azután közbéjött valami más. A testőrök új kapitányt kaptak, a ki kissé kordában akarta őket tartani. A szabad élethez szokott fiatalembereknek ez rosszúl esik; Kisfaludy Sándor vezetése mellett panaszra mennek, de ügyüket el-

Helybeli és vidéki hírek.

Uj táblai elnök. Ő Felsege a király *Fabiny* Ferenc kuriai bírót a szegedi kir. ítélőtábla-elnökévé nevezte ki.

Házasság. *Gronostori és krompachi* *Corvidesz Sándor* m. kir. honvéd-husár főhadnagy tegnap esküdtött örök hűséget *ö. v. Milassin Zsigmondné* úrnő bájos leányának, *Adrienne* úrhölgynek.

A „bajai lövész társulat“ által május hó 27-én rendezett díj-lövészet következő eredményel végződött. A versenyen 7 lövész vett részt és összesen 600 lövés történt. I-ső díjat nyerte: *Somogyi* Emil. II-ik díjat nyerte: *Bittermann* Károly. III-ik díjat nyerte: *Eckert* István. A rendez. czéltáblán következő mély lövések történtek. Szeged lőtt: *Bittermann* Károly 2. *Eckert* István 1. *Hármast* lőtt: *Eckert* István 14. *Somogyi* Emil 10. *Bittermann* Károly 9. *Gebhardt* Dezsó 9.

Eljegyzés. *Dörmann* Agoston, N.-Körösön állomásozó es. és kir. méntelepi főhadnagy a mult héten jegyet váltott *Ertl* János földbirtokos szép és kedves leányával *Lenke* úrhölgygyel.

Eljegyzés. *Berger* *Salamonnak*, a helybeli izr. hitk. kiváló tehetségű kántorának *Ilka* leányát m. hó 27-én eljegyezte *Herzeg* *Henrik* debreczeni kereskedő.

Huszáros bravour. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által m. hó 24-én Budapesten megtartott díjugratási versenyen *Hoffmann* *Lipót* honvéd-husár őrnagy, a kitünő irvoalvas is részt vett. Történt azonban, hogy a díjugratásnál lova megbokrosodott és lovával fölbukott. A sneidgy őrnagy azonban csakhamar újra lovára pattant és végigugratta az akadályokat. *József* főherceg, ki a versenyen szintén részt vett, *Hoffmann* őrnagynak gratulált is ezen huszárbravourhoz.

Rendjeladományozás. A perzsa sah *Radiny* Dezsó, az első es. kir. szab. Dunagőzhajózási társaság igazgató-helyettese, főfelügyelője, bajai földinknek a nap- és oroszlan-rend harmadik osztályu jelvényét adományozta.

A bács-almási izr. hitközség a tagok szokatlan nagy érdeklődése mellett tartotta meg tisztújító közgyűlést mult hó 29-én, a melyen 3 évre megválasztották az előjáróságot és a képviselő testületet. A nagy számmal megjelent tagok egyhangulag elnökké: *Gravay* *Lipót*, alelnökké: *Kráhl* *Ignác*, pénztárnokká: *Rein* *Lipót* és gondnokká: *Beek* *Mór* érdemes hitközségi tagokat választották meg.

Halálozás. *ö. v. Stern* *Hermanné* szül. *Bergl* *Mimi*, egy köztisztviselőben megöregedett matrona,

f. évi május hó 27-én, életének 90-ik évében, hosszas szenvedés után elhunyt. A boldogultnak hűlt tetemei f. hó 29-én, szerdán, d. u. 5 órákor helyeztetek nagy részvét mellett örök nyugalomra. *Stern* *Lipót*, *Weisz* *Józsefné* úrnő, *Stern* *Károly* pécsi ügyvéd és *Stern* *Vilmos* anyjukat gyászolják az elhaltban, kit egész sora az unokák, dédunokák és ünukóknak sirat.

Ügyvédi kamara rendkívüli közgyűlése. A szabadkai ügyvédi kamara f. hó 9-én d. e. 10 órákor a kamara helyiségében rendkívüli közgyűlést tart, melynek tárgyát az új perrendtartás törvénytervezetelre adandó felirat megvitátása fogja képezni.

Országos tornaverseny. Az országos tornaversenyen a bajai m. kir. állami tanító képezde növendékei is részt vettek és ott derekasan állták meg helyüket. Bronz érmeket nyertek: 1. *Nyitrai* *István* I. b.) o. tj. 2. *Rauch* *József* III. o. tj. 3. *Richter* *József* IV. o. tj. 4. *Róth* *Ádám* IV. o. tj. 5. *Schäffer* *Jenő* IV. o. tj. 6. *Stájer* *István* II. o. tj. 7. *Sztipics* *András* IV. o. tj. 8. *Szlavka* *Samu* I. a.) o. tj. 9. *Wittmann* *Zoltán* III. o. tj. 10. *Zimmer* *Elek* III. o. tj. Ezeknek kívül még a következők kaptak érmeket. 100 méteres síkfutásban: 11. *Probojevics* *Jenő* I. a.) o. tj. (bronz.) 12. *Szikora* *József* II. o. tj. (ezüst.) 13. *Szlavka* *Samu* I. a.) o. tj. (ezüst.) 150 méteres síkfutásban: 14. *Oszthimer* *Ádám* IV. o. tj. (bronz.) 15. *Pápai* *János* III. o. tj. (ezüst érem és jutalom könyv.) A fűggeszkedésben: 19. *Richter* *József* IV. o. tj. (ezüst érem és jutalom könyv) 17. *Wittman* *Zoltán* III. o. tj. (ezüst.) A mászó versenyben győztes: 18. *Richter* *József* II. o. tj. (ezüst.) Az érmekek kívül a szabadrend- és buzogánygyakorlatokért, ugyszintén a dísz felvonulásért külön-külön oklevelet nyertek.

Dr. Platz Bonifác levele. *Dr. Platz* Bonifác szegedi tankerületi kir. főigazgató a szabadkai főgymnasiumi ifjusághoz az országos tornaversenyen általa elért győzelem alkalmából a következő meglehangú levelet intézte: Legnagyobb örömmel tölt el azon fényes győzelem, melyet a szabadkai főgymnasium ifjusága az országos tornaversenyen aratott. Diadalmasan ragadta el az ország egész ifjusága elől a győzelmi zászlót s a babérnál drágább erekléként hozta azt otthonába el, hogy a jövő éveknek nemzedéke a jelen kor feygelmezett erős és bátor ifjaitól tanulja még azt, miként kell a győzelem pálmájáért harcolni. Űdvözölöm a győztes ifjakat. Úgy tekintem a diadalt, mint, öntudatos előkészületet az élet küzdelmeire, melyekben csak figyelmeztelt, munkabíró s a kitűzött cél után egész erővel törő lélek arathat babért! Őrizze az ifjuság e zászlót feltökényen, mert elvesztése a mult fényének elhomályosulása volna; Köszönetem nyilvánítom *Matkovich* *Miklós* tornatanító urnak is. Kétségkívül nagy részben az ő érdeme ifjuságunk győzelme. Felhívom a t. igazgatóságot, hogy a tornatanár úrral és az ifjusággal és soraimat közölje. Szeged, 1901. évi május 28. *Dr. Platz* s. k.

A gőzgépezők és kazánfűtők képesítő vizsgái Szegeden június hó 5-én délelőtt 9 órákor fogtak megtartani a fa- és fémipari szakiskola helyiségeiben. (Mars-tér.)

Országos szocialista kongresszus. A szocialisták mult hó 26. és 27-én Budapesten országos pártkongresszust tartottak. Ezen a kongresszuson vármegyéinkből *Baja*, *Szabadka* és *Ujvidék* városok szocialistái is képviselve voltak.

Vérezgő katoná. *Werner* *Mihály* hajai kiscsávoly külvárosi parasztagzda a héten bevásárolni volt a szegedi úton levő *Gaal* *Junos-féle* szatőszüzetben. Midőn az üzlet ajtaján sietve kiakart lépni az utczára, összeütközött a küszöbön egy honvéd-husár-közlegényvel, *Werner* a huszárt véletlenül meglökte. A huszár szitkozódva lökte melbe *Wernert*, aztán kardot rántva rárohant a védtelen emberre s szurkálta, meg vagdalta ahol csak érte. A boldogtalan *Werner* szemátlan sebből vérezve esett össze, a huszár pedig hősködése színhelyéről gyorsan elmenekült. *Werner* felgyógyulása ki van zárva. A vérezgő huszárt elfogták és az illetékes katonai parancsnokságnak adták át.

A szabadkaiak diadala. A szabadkai főgymnasium derék ifjusága a Budapesten megtartott országos tornaversenyen összesen 27 díjat nyert, köztük hat első díjat és a király által adományozott vándordíjat: a fehér selyem-zászlót, melyet négy éven keresztül, mint az ország első díját védniök kell. A versenyen jelen volt óriási kö-

vesztik. Ennek következménye lesz azután, hogy költőnk néhány társával „ellenszegülés és lázítás“ miatt büntetésből a gárdától egy rendes sorrendhez tételik át, a mely 1796. elején azt a parancsot kapja, hogy induljon Bonaparte ellen Lombardiába. Zalában a rágalmozók — közöttük Rózának két nagynénje, a „jó hír s névnek fergei, becsületnek gyilkosai“ — elkezdenek furcsa dolgokat suttogni a „kicsapott testőről“, emlegetik becsületlen viselkedését, a mely miatt ez a nagy szőgyen érte. És a rágalmozók alapos munkát végeztek. Szavaik mélyen sértették Róza büszkeségét, a mi jellemének alapvonása volt. Vegyük ehhez még, hogy szüleinek akarata is tartózkodást parancsolt. Bárhogyan sajgott is tehát szíve, el akarta nyomni szerelmét. Így azután mikor a költő haza jött, hogy hosszú útja előtt büesút vegyen övétől és megváltja szerelmét szíve bálványának, mikor szemtől-szembe kerültek, nem azt a lányt látta, a kit *Badaesonyban* olyan nyájának, olyan szeretetreméltónak ismert meg. Elutasító hidegséget talált ott, a hol a szerelem melegtét kereste. Úgy látta, hogy reményei szűfeszültek, vége immár mindennek! Szíve csordulni kezd keserűséggel és így indul el oda, a hol a halált könnyen oszlogatják: az olaszországi harcztérre.

Hogy azután a fagyos kéreg alatt mi rejlett, azt nem tudhatta meg senki, annak nem volt más tanuja, csak az olvasó. Igen, annak szeméi közé imádság közben a fájdalom gyöngyei hullottak, melyek vesztett boldogságot sirattak.

De végre ez a fűzér a vigasztalás szere is. Megenyhíti a szívet az a gondolat, hogy talán még sincs minden elveszve, hiszen a legegőbb fájdalomtól is felválthatja a boldogság. Talán, talán! . . . Fájdalmas sóhajok követik az ifjút, a ki szívének sajgó sebével ment útjára

Mint a szarvas, kit megére

A vadász morl feyvere!

(Folytatása következik.)

zönség lelkesen megéljenezte az ifjakat, midőn Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter buzdító beszéde kíséretében Clotild főhercegnő a selyemzást átadta. A kitüntetett tanulók nevei: Friebeisz Gyula, Ifkovits János, Kozla András, Lénárd István, Maeska Béla, Polyákovits Elemér, Richter Nándor, Rónay József, Szilberleitner József és Vojnics Tunits István. A futó versenyben első díjat nyertek: Pudler Gyula, Vojnics István, Nagy Sándor. Könyvtalomban részesült legnagyobb dobásért Kozla András.

Lótenyésztő jutalomdíj kiosztás Hódsághon.
A Bács-Bodrogh vármegyei gazdasági egyesület, vármegyénk közgazdasági életének ezen előkelő faktora, folyó évi június hó 16-án Hódsághon lótenyésztési jutalomdíj kiosztást rendez. Az egyesület erre nemcsak minden egyes tagját, hanem a lótenyésztés ügye iránt melegen érdeklődő nagy közönséget is meghívja. A lótenyésztési jutalomdíj kiosztás programja a következő: Pályázat minden Bács-Bodrogh vármegyei, *Baja*, Szabadka, Zombor és Ujvidék városi tenyésztő, ha bélyegtelen hatósági bizonyítvánnyal igazolja, hogy az egy évnél fiatalabb csikókat bemutatót anyakancza a csikó ellése előtt már sajátja volt, illetőleg, hogy az elővezetett 3 éves kanczacsikó, 1—2 éves ménesikő és mén az ellés idejében birtokában volt kanczájától származik és általa neveltetett. Az elővezetett lovak megbírálását, valamint az odaítélt díjak kiosztását a gazdasági egyesület lótenyésztés bizottsága eszközli. A pályázók kötelesek a kijelölt nap reggeli 7 órájáig lovaikkal a helyszínen megjelenni és a hatósági bizonyítványt bemutatni. A lovak összeírása után utólagosan jelentkező pályázatban nem vehetnek részt. A bírálat és a díjak kiosztása az összeírás után történik. A díjak pénzből (aranyban) és oklevelek. A tehetősebb tenyésztő csak oklevél-kitüntetésre számíthat. A díjakat a nagyméltóságú m. kir. földmívelésügyi miniszterium adja. — Díjak: I. Sikerült szopós vagy egy évesnél fiatalabb csikóval bemutatott anyakanczak számára, melyek jól ápolt, erőteljes állapotban vannak és a jó tenyészkancaikkal kelleivel bírnak: 1. díj 80 korona, 2. díj 60 korona, 3. díj 40 korona, 4. díj 20 korona, 5. díj 10 korona. II. Három éves kanczacsikók számára, melyek kitűnő tenyészképességet ígérnek: 1. díj 60 korona, 2. díj 40 korona, 3. díj 20 korona, 4. díj 10 korona. III. Egy és két éves kanczacsikók számára: 1. díj 60 korona, 2. díj 40 korona, 3. díj 20 korona, 4. díj 10 korona. IV. Egy és két éves ménesikők számára: 1. díj 50 korona, 2. díj 30 korona, 3. díj 10 korona. V. Három évesnél idősebb mének számára: 1. díj 50 korona, 2. díj 30 korona, 3. díj 10 korona. — A meghívót a gazdasági egyesület nevében annak illusztris elnöke: Latinovits Pál adta ki.

Gyászír. Flatt Angela, Flatt Viktor szabadkai kir. közjegyzőnek, Ujvidék volt főispánjának leánya: vasárnap 12 éves korában Szabadkán hirtelen elhunyt. A bájos fiatal leányka fogynét sebezte meg roszdás iróttollal, vérmérgezést kapott és a legmondosabb ápolás és többszöri operáció dacára sem lehetett megmenteni az életnek. Az ifjú halott beszentelése vasárnap délután volt, a midőn Ujvidékre szállították, a hol óriási részvét mellett a családi sírboltba helyezték örök nyugalomra.

Az utolsó Rózsa Sándor betyár. A szabadkai határban mindenki ismerte az öreg Pánity Pérot, vagy — mint nevezni szokták — Péro bácsit. Annak idején Rózsa Sándor bandájának egyik legvakmerőbb tagja volt. El is itélték Pérot hosszú rabságra s mikor Illaváról haza került, ismét csak a szállások között húzta meg magát, de nem azért, hogy becsületet munkával foglalkozzék, hanem hogy elvonja magát a hatóság embereinek a szeméi elől. Megtanult dudálni s farsang idején, vagy vásárok alkalmával a sátrakban mulattatta a mulatni vágyó közönséget. Péronak azonban csak mellékfoglalkozása volt a dudálás, a főfoglalkozása a pénzesztelés volt. Ezt a mesterséget az illavai fehérgyárban tanulta meg s mikor onnan kiszabadult, értekesítette. Egyedül dolgozott, titkába nem avatott be senkit. Mégis elfogták e héten, de már csak haldokolva, mert az öreg zsvány, mikor a csendőröket az ablakon keresztül meglátta, revolvert vett elő. ráolt a belépő csendőre s azután önmaga ellen fordította a fegyvert és szájaiba lött. Súlyosan sérülve szállították be a szegedi kórházba Pánityot, de elfogatása óta egy percre sem tért eszméletre. Lakásán nagymennyiségű hamisítványt találtak, egyforintosokban, koronákban és ötkoronásban.

Egy természeti kincs. „A Ferencz József keserűvíz” kitűnő vezetése folytán igen nagy forgalmi területet hódított meg és több mint egy millió palackot exportálnak évenként. A Ferencz József keserűvíz tartalmában feltűnik a két fő só

mellett a szénsavas szóda is, az első — a keserű és glaubersó — azok, a melyeknek köszönhető az ásványvíz oldó hatása, míg a szóda azok emészthetőségét segíti elő.

Orvos kongresszus Ujvidéken. A „Bács-Bodrogh megyei orvosi főokszövetség” pünkösdféltn tartotta meg Ujvidéken ezidei közgyűlését, melynek tárgysorán azon kérdést feszegették, hogy szüntessék-e meg a betegsegélyző orvosi intézményt és e helyett az egyleti tagoknak betegség esetén megfelelő napidíjat juttatva lehetővé tegyék, hogy arra oly orvosnak segítségét vegyék igénybe, a ki bizalmukat bírja. A főokszövetség azt hiszi, hogy ezzel nemcsak tagjainak segítenek, hanem betegség esetén legszegényebb tagjaikat fizetése-képesse tette, nagy mértékben segítenek a privát orvosok helyzetén.

A Horgony Pain-Expeller igazi népszerű háziszerré lett, mely számos családban már több mint 32 év óta mindig készletben van. Hátfájás, csipőfájdalom fejfájás, köszvény, csúznál stb.-né, a Horgony-Pain-Expellerrel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatást idéznek elő, sőt járványkórnál, minő: a kolera és hányóhas-folyás, az altestnek Pain-Expellerrel való bedörzsölése mindig igen hasznosnak bizonyult. Ezen kitűnő háziszerré jó eredménnyel használtatott az influenza ellen is és 80 f., 1 k. 40. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható, de bevásárlás alkalmával mindig határozottan: „Richter-féle Horgony-Pain-Expeller” vagy „Richter féle Horgony-Liniment” et tessék kérni és a „Horgony-védjegyre figyelni kell.

Nyilttér.)*

Nagybirtokosok, bérlők, tenyésztők figyelmébe!

Tisztelettel értesítem az érdekelteket köröket és a t. cz. gazdaközönséget, miszerint egy a köz- és mezőgazdasági kor színvonalának megfelelő, nagy létszámú pótló szakintézményt létesítettem, melyet hosszú éveken át szerzett gyakorlati meggyőződéseim alapján a következő hatáskörré terjeszték ki:

1. Jelzalog törlesztés kölcsönök szerzése a legnagyobb összegig előnyös feltételekkel; egymillió koronától kezdődő kölcsönösszeg 4 1/2%-os kamatláb mellett. Nemkülönböző városi és községi kölcsönök megszerzése.
2. Uradalmak, birtokok adás-vételének és bérleteknek közvetítése: mindezeknek elismert szakérők közreműködésével eszközölendő becsleése, üzemtervek kidolgozása.
3. Az összes gazdasági termények, termékek, tenyész- és hizóállatok, (hízósertések is) bizományi vétele és eladása úgy belmint külföldön.
4. Előlegezés megszerzése idel függőtermésre 100 mm., illetve minden vaggon után 1000 korona, előnyös feltételekkel.

Kívánatra terjedelmes prospektus. Elsőrangú referenciák. Kiterjedt összeköttetések bel- és külföldön.

Midőn magamat ajánlom, tiszteletteljesen fölemlítem, hogy nálam jelenleg több uradalom (vadászterülettel), birtok és bérlet vétele és eladásra nyilvántartásban van.

Szíves megbízatást kérve vagyok

Budapesten, 1901. május havában kitűnő tisztelettel

Köz- és Mezőgazdasági Szakiroda és Bank-képviselet
— (JAULUSZ J. JÁNOS) —
Budapest, VII., Almássy-tér 8.

Vasuti menetrend.

— Érvényes 1901. évi május hó 1-től. —

Oda		Szabadka-Baja.		Vissza.				
V. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.			
4.50	1.47	6.48	ind.	SZABADKA	érk.	9.37	12.43	10.28
5.29	2.22	7.18		Csikória		9.04	12.10	9.52
6.10	2.54	7.50		Bács-Almás		8.42	11.48	9.28
6.16	3.00	7.56		Almás		8.27	11.33	9.02
6.45	3.26	8.25		Biklty-Borsód		8.02	11.08	8.34
7.24	4.00	8.59	érk.	BAJA	ind.	7.25	10.32	7.48

Oda		Baja-Ujvidék		Vissza				
VV.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	VV.			
4.00	1.15	ind.	BAJA	érk.	9.15	6.50		
4.11	1.25		Baja-szállásaváros		9.08	6.42		
4.25	1.38		Vaskút		8.58	6.28		
4.51	2.01		Gara		8.32	6.00		
5.09	2.16		Rigyeica		8.17	5.35		
5.37	2.39		Stanisics		8.00	5.12		
5.56	2.56		Gákova		7.36	4.40		
6.15	3.14		Nomadlos		7.15	4.16		
6.25	3.23	érk.	Zombor	ind.	7.05	4.05		
2.55	6.51	3.51	ind.	Zombor	érk.	6.30	11.18	7.00
				(6.4.)				
3.01	6.57	3.57		Zombor-vásártér		6.23	11.11	6.52
3.11	7.07	4.07		Fernbae-szállás		6.14	11.02	6.41
3.25	7.16	4.16		Zsarkovác		6.06	10.54	6.32
3.36	7.30	4.30		O-Szapár		5.52	10.40	6.15
3.05	7.49	4.49		Bresztovác		5.37	10.26	5.52
4.35	8.10	5.12		Hódságh		5.12	10.02	5.23
5.11	8.35	5.37		Parabuty		4.53	9.45	4.54
5.25	8.49	5.51		Paraga		4.32	9.25	4.26
5.46	9.16	6.09	ind.	GAJDÓBRA	érk.	4.14	9.07	4.08
6.00	9.30	6.23		Bulkeaz		4.00	8.55	3.48
6.22	9.45	6.38		Petrovác-Glozán		3.49	8.44	3.34
6.51	10.10	7.03		Futtak		3.29	8.16	2.53
7.14	10.31	7.25	érk.	UJVIDÉK	ind.	2.55	7.55	2.15

(*E rovatban közöltékként nem vállal felelősséget a Szerkesztő.

Uj gőzhajózási menetrend.

Az első cs. és kir. szab. Duna-gőzhajózási társaság ügynökségétől vesszük a következő értesítést:

Személyhajó járatok:

Bajáról—Budapestre indul naponta 1'05 délután, és kedden, pénteken és vasárnap . . . 3'55 reggel.
Budapestről—Bajára indul naponta 12 ó. délben, és kedden, pénteken és szombaton 10 ó. éjjel.
Bajáról—Orsovára indul: szerdán, pénteken és vasárnap . . . . . 6 ó. reggel.

HIRDETÉSEK.

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására adni, hogy postacsomag feladásához szükséges és alkalmas

Ládák

különbéle nagyságban nálam jutányos áron kaphatók.

Azonkívül raktáron tartom a budapesti Krausz-féle szesz- és élesztőgyárból a legkitűnőbb

sajtolt élesztőt

mely naponta frissen érkezik.

Megrendeléseket helyben és vidéken pontosan eszközölök és kívánatra házhoz szállítom.

Tisztelettel

Weisz Lipót utóda

szállító, és a bpesti Krausz-féle szesz- és élesztő-gyár élesztő elárúsítója.

Lakás és üzlethelyiség Baja, Joanovits-féle ház.

3359. sz.
tkv. 1901.

Árverési hirdetmény.

A bajai kir. tkvi hatóság közhírré teszi, hogy az árverést Dr. Fischhof Zsigmond bajai ügyvéd által képviselt **Elő Anna férj. Nemeth Andrásné** baracska lakosnák **Fiegler Jánosné Nemeth Terez** baracska lakos elleni végrehajtási ügyében 800 kor. tőke, ennek 1899. évi június hó 7-étől járó 5%-os kamatai 230 kor. 60 fillér eddigi, 10 kor. ezuttal és a még felmerülő költségeknek követelése kielégítése végett az 1881. évi LX. t. cz. 144. §-ai alapján a szabadkai kir. törvényszékhez tartozó bajai kir. járásbíróság területén lévő a baracska 1111. számú tkvben A. I. 1. sor. és 46/a. hrsz. alatt foglalt és Fiegler Jánosné Nemeth Terez tulajdonát képező 378. 6. i. sz. házra és 300 négyzetöglő beltelekre 807 kor. kikiáltási árban Nemeth Andrásné **Elő Anna** szolgalmi joga fentartásával ezenel elrendeli és arra Baracska község-hézánál 1901. évi június hó 20-ik napjának d. e. 10 óráját kitűzi, a midőn a fennebb körülírt ingatlan a kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezők a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes papirokban a kiküldött kezéhez tegyék le.

A kir. jbróság mint tkvi hatóság.
Baján, 1901. évi ápril 28-án.

Temmer,
kir. járásbíró.

5956. szám
tkv. 1901.

Ujabb árverési hirdetmény.

A bajai kir. járásbíróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy **Dr. Boros József** bajai ügyvéd által képviselt **ez. Nagy Simonné Galló Katalin** szántóval lakos végrehajtatónak **Laozkó Antal és neje Simon Anna** szántóval lakos végrehajtási szenvedők ellen 704 korona 50 fillér tőke és járuléki kielégítése miatti ügyében a szabadkai kir. törvényszék területén a szántóval 157. sz. betétben A. I. 1—2. sorsz. 197. és 198. hrsz. 272. 6. i. a. házas beltelek a beadott utóajánlat folytán Szántóva község-hézánál 1901. évi június hó 28-ik napjának délelőtti 10 órákor ujabb bírói végrehajtási árverés alá fog bocsátatni azzal, hogy az utóajánlat tevő által beigért 11 koronánál alább nem fog eladatni.

1. Venni szándékozik, kivéve az utóajánlat tevőt tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes nyilvántott értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni vagy neki a bíróságnál elegendesen elhelyezett bántanpénzzel kiállított elismervényt át szolgáltatni.
2. Vevő köteles a vételárat 3 egyenlő részletben és pedig az első 1 hó, a másodikat 2 hó, az utósót 3 hó alatt mindig az árverés napjától számított 50%-os kamattal együtt a bajai kir. adóhivatalnál fizetni.
3. A bántanpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

A részletes árverési feltételek a hivatalos órák alatt a telekkönyvi hatóság irattárában és Szántóva község házánál megtekinthetők.

Kir. jbróság mint tkvi hatóság.
Baján, 1901. május 9-én.

Temmer,
kir. járásbíró.

Üzlet áthelyezés.

Van szerencsém a m. t. közönség becses tudomására adni, hogy

női kalap- és rövidáru-üzletemet

május hó 1-én a Michitsch-féle házból a Müller Antal-féle házba, volt Fischer Pál üzlethelyiségébe helyeztem át.

Ennél fogva bátorodom a n. é. közönség figyelmét felhívni, hogy a nevezett helyen újonnan berendezett

uri- és női

divatcikkek

nagy választékban kaphatók: ugymint női kalapok, női- és férfi nap- és esőernyők, nyakkendők, gallérok, kézélők, harisnyák, mindennemű kézimunkák és azok montírozása, vállfűzők, illatszerek, ruha-, haj- és fogkefék, koszorúk stb.

Magamat a n. é. közönség b. jóindulatába ajánlom a további pártfogásukat kérve, maradtam kiváló

tisztelettel

Boriszák Istvánné.

Le Griffon

valódi francia

szivarkapapír és kűvely.

Kapható minden jobb kereskedésben.

3077. szám
tkv. 1901.

Árverési hirdetés.

A bajai kir. bíróság mint tkvi hatóság részéről ezennel közzli a tétotik, miszerint Dr. Fehér János ügyvéd által képviselt Nagy Péter szürszabó végrehajtónak Kubina Alföldi Magdolna ellen az árverés 500 korona tőke követelés, ennek 1898. évi december 20-tól járó 6%-os kamatai 51 korona 5 fillér megállapított és 31 korona 30 fillér ezuttal és a még felmerülő költségeknek kielégítése, továbbá esatlakozott Dr. Fehér János ügyvéd javára 51 kor. 30 fillér s jár. kielégítése végett az 1881. évi LX. t.-cz. 144. és 146. §§-ai értelmében a szabadkai kir. törvényszék területén lévő, a bajai 1829. számú betétben A. I. 1-2. sorsz. a foglalt 3607. és 3608. hrsz. a sőház-utcai ház és kertje összesen 1022 korona kikiáltási árban ezennel elrendeltetik és annak Baján a kőbélbeli tkvi árverési helyiségében leendő megtartására 1901. évi július hó 1-ső napjának délutáni 3 óra j kizitetik, mely alkalommal a jelzett ingatlan a kikiáltási árban alul is eladatni fog.

Árverezők a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes papírban a kiküldött kezéhez tegyék le.

A kir. bíróság mint tkvi hatóság.

Baján, 1901. márczius hó 19-én.

Dr. RÁCZ KÁROLY
kir. albiró.

M.K. EGYETEM
VEGYTANI INTÉZETE:
A
KRISTÁLY
SZT. LUKÁCSFÜRDŐI
HEGYIFORRÁS
IGENTISZTA
BICARBONAT.
ÁSVÁNYVIZ
KAPHATÓ:
FÜSZERKERESKEDÉSEKBE
VENDÉGLŐKBE
ÉS MINDEN VASUTI
ÉTKEZŐ KOCSIBAN.

„Több száz kiváló orvos által ajánlva.
A legízletesebb és legolcsóbb ásványviz.
Kapható minden jobb fűszerkereskedésben
és vendéglőben“.

Üzlethelyiség változtatás.

Van szerencsém a n. é. helybeli és vidéki közönség szives tudomására adni, hogy

ÜZLETEMET

a városi bérházba Reich Bernát úr üzletével szembe helyeztem át.

Nem mulaszthatom el megemlíteni, hogy divatárú üzletemet a mai kor fokozatosabb igényeihez mérten egészen a fővárosi stylus szerint rendeztem be, és úgy a tavaszi, mint a nyári saisonra a legdivatosabb árúkkal szereltem fel.

Férfi- és gyermek kalapok, ingek, gallérok, kézélők, nyakkendők,

nap- és esőernyők,

sétapálcák, — selyem szallagok, bársony, doubl, moiré és fail minden színekben és szélességben, — fekete és színes paszomántok, fekete és színes gettdiszek, gettszövetek, fekete és színes gázhímzések, szövetek, batiszt, irish, klöppel csipkék és szövetet, valamint minden e szakmába vágó cikketeket, úgy

női- és férfi szabókellékeket

rendkívüli olcsó árban számíthatom meg, gyári összeköttetésem folytán.

Minden törekvésem oda fogom irányítani, hogy tisztelt vevőimet a legpontosabban és legolcsóbb árak mellett elgíthessem ki, miért is a nagyérd. közönség szives pártfogásait és támogatásait kerve

maradtam kiváló tisztelettel

Fischer Pál.

Üzlet megnyitás.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség tudomására hozni, hogy

NAP- ÉS ESŐERNYŐ

dús raktáramat

vömmel, Rákosi Lipót műórással egy helyiségben Fő-utcán levő Grünwald-féle házban (özv. Fogtné üzletével szemben) megnyitottam, hol a mai kor legdivatosabb és tartós ernyőit jutányos árban árusítom, ugyszintén mint eddig minden e szakmába vágó átalakításokat, áthuzásokat és javításokat jutányos árban készítek.

Nálam vásárolt ernyők egy év lefolyása alatt ingyen javíttatnak.

A n. é. közönség becses pártfogásáért esdve

kiváló tisztelettel **STEINER R.,**
ernyő készítő.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy az — Első díjjal és dicséző oklevéllel — kitüntetett

MŰÓRÁS ÜZLETEMET

ujból megnyitottam.

Raktáron kizárólag a legfinomabb és pontos járatu zseb-, fali-, inga- és asztali órákat úgy szintén férfi- és női óralánczokat jutányos árban fogok árusítani.

Javítás végett bármily komplikált szerkezetű órák elfogadtnak és azok pontos elkészítéseért írásbeli jótállást nyújtok.

Régi órák és ékszerek becseséltetnek.

A nagyérdemű közönség becses pártfogásáért esdve

kiváló tisztelettel

RÁKOSI LIPÓT műórással
utóda.

Vidéki megrendelések pontosan és lelkiismeretesen teljesíttetnek.

1851. sz.
kig. 1901.

Pályázati hirdetés.

Bács-Bodrogh vmegye bajai járásához tartozó Béregh, Szántova, Dautova, Baracska, Csataalja és Báb-Monostor községekből álló kör részére, Dautova község székhelyével rendszeresített **körállatorvosi állás** betöltésére ezennel pályázatot hirdetek és felhívom a pályázni szándékozókat, hogy az 1883. évi I. tez. és 1888. VII. tez. értelmében felszerelt pályázati kérvényüket hozzám **f. évi július hó 1-ig** annál is inkább nyújtsák be, mert a később érkezők figyelembe nem vétetnek.

A körállatorvos javadalmazása — utólagos havi részletekben fizetendő 1200 korona; kölcsönösen megállapítandó látogatási és hús-szemle díjak és hivatalos utazás alkalmával — a községek által szolgáltatandó fuvar.

Baján, 1901. évi május hó 19-én.

Szutrély Lipót
főszolgabíró.

Egy a közjó érdekében még mindig kevésbé ismert szer gyógyító ereje mellett ékes tanúságot tesz a következő köszönő levél:

— B I Z O N Y I T V Á N Y. —

Alulírott őszintén köszönöm azt a **Wilhelm-féle antiartritikus és antirheumatikus vertisztító tea-küldeményt, melyet Wilhelm Ferencz neunkircheni gyógyszerész** úrtól (Bécs mellett) 1900. év január hó 22-én rendeltem és postán meg is kaptam. Használata teljesen gyógyító hatással járt és még alig használtam el a felét, már rövid nyolcz nap alatt enyhült borzasztó fájdalmam a bal csípőben és lábamban, mely már vagy 3 hónapra át nekem annyira ártalmatlan éjszakát okozott és minden gyógyszerrel makacsul dacolt; pár napi használat után elhagyhattam már betegágyamat és nemsokára újból elhettem napi fogl. latosságaimnak. Készséggel ajánlom tehát **Wilhelm Ferencz neunkircheni (Bécs mellett) gyógyszerész úr vertisztító teáját** mindenkinek, a ki ilyen, vagy hasonló bajban szenved.

Kitünő tisztelettel

HUBER BORBÁLA

a „Röszlihez“, Aesch-Neftenbach,
Zürich-kanton, Svájc, 1900.
február hó 10.

1851. sz.
kig. 1901.

Pályázati hirdetés.

Bács-Bodrogh vmegye bajai járásához tartozó Csávoly, Felső-Szent-Iván, Bikity és Borsód községekből álló állatorvosi kör részére Bikity székhelyével rendszeresített **körállatorvosi állás** betöltésére ezennel pályázatot hirdetek és felhívom a pályázni szándékozókat, hogy az 1883. évi I. tez. és 1888. VII. tez. értelmében felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám **folyó évi július 1-ig** annál is inkább nyújtsák be, mert a később érkezők figyelembe nem vétetnek.

A körállatorvos javadalmazása utólagos havi részletekben fizetendő 1200 korona; kölcsönösen megállapítandó látogatási és hús-szemle díjak és hivatalos utazás alkalmával, — a községek által szolgáltatandó fuvar.

Baján, 1901. évi május hó 19-én.

Szutrély Lipót
főszolgabíró.

A Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment. Capsici comp.

egy régi kipróbált háziaszer, a mely már több mint 30 év óta megbízható be-dörzsölésül alkalmazatik köszvényénél, oszónál és me-hüléseknél.
Intés. Silányabb utánzatok miatt be-vásárláskor mindig figyelem-mel legyünk a „Horgony“ védjegy-re és a „Richter“ özejjegyzésre.
80 f., 1 k. 40 f. és 2 k árban ágy-szólván minden gyógyszerárban kap-ható. Főrajtár: **Török József** gyógy-szerésznél **Budapesten.**

Richter F. Ad. és társa,
Köszvény- és kir. udvari szolgáltatók,
Rudolstadt.

Keil-lakk

legkitünőbb mázólo-szer puha padló számára.

Viasz-kenőcs

legjobb és legegyszerűbb beeresztő-szer kemény padló számára, 1 köcsög ára 45 kr.

Arany-fénymáz

képkerekek stb. beamnyozására, 1 kis palack ára 20 kr.

Fehér „Glaser“-fénymáz.

Legjobb szer mosdó-asztalok, ajtók, ablakdeszkák stb. ujjonani befestésére, 1 kis doboz ára 45 kr. — 1 nagy doboz ára 75 kr.

Mindenkor kaphatók: Herzfeld Jakab fiai utóda cégénél Baján.

A „BAJAI HIRLAP“
kiadóhivatala.

KAZAL JÓZSEF
KÖNYVNYOMDÁJA BAJÁN.

A „BAJAI HIRLAP“
kiadóhivatala.

Mindenemü könyvnyomdai munkák a legszebb kivitelben elvállaltatnak u. m.
könyvek, folyóiratok, ügyvédi és kereskedelmi nyomtatványok.

Névjegyek.
Eljegyzési kártyák.

Lakodalmi meghívók.

Számlák.
Körlevelek.

Gyászejelentések, falragaszok a legizlésesebb kivitelben olcsó áron készítettnek.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Községi nyomtatványok raktáron tartatnak.